

היידוע בברכות השחר

נתיבי-עם מו

נתיבי-עם מ"ו, מגיב על השולחן ערוך של אותו סימן. "האר"י ז"ל היה מברך ברכות השחר בביתו ומתעטף בטו"ת. ומוסיף ומבהיר: "האר"י ז"ל היה מסדר כל ברכות השחר, עד פרשת העקדה. ואח"כ היה מתעטף בט' ומניח תפילין ומתחיל מפרשת העקדה. וכן הוא מנהג המתפללים עם הותיקין".

ועוד הערה מיוחדת באשר לברכת הנותן ליעף כח, שלא נאמרה בדודות רבים.: "המנהג פשוט בירושלם ת"ו לומר בברכות השחר ברכת הנותן ליעף כח."

להלן דברי השולחן ערוך, סימן מ"ו

מו"ס"א "כשיעור משנתו, יאמר: "אלהי נשמה".

כשישמע קול התרנגול, יברך: "הנותן לשכוי בינה".

כשלוּבש, יברך: "מלביש ערומים".

כשיניח ידיו על עיניו, יברך: "פוקח עורים".

כשישב, יברך: "מתיר אסורים".

כשזוקף, יברך: "זוקף כפופים".

כשיניח רגליו בארץ, יברך: "רוקע הארץ על המים".

כשנועל מנעליו, יברך: "שעשה לי כל צרכי".

כשהולך, יברך: "המכין מצעדי גבר".

כשחוגר חגורו, יברך: "אוזר ישראל בגבורה".

הגה: או לובש האבנט המפסיק בין לבו לערוה.

כשמשים כובע או מצנפת בראשו, יברך: "עוטר ישראל בתפארה".

כשיטול ידיו, יברך: "על נטילת ידים"
כשירחץ פניו, יברך: "המעביר שינה מעיני".
[ומסיים ב] "יהי רצון... עד ברוך אתה ה' גומל חסדים טובים לעמו
ישראל".

אין לענות אמן אחר "המעביר שינה מעיני",
עד שיחתום "הגומל חסדים טובים לעמו ישראל", שהכל ברכה אחת היא.

עוד הערה: עכשיו נתפשט המנהג לומר כל ברכות השחר בבית, קודם
בואו לבית הכנסת, עלפי האר"י ז"ל.

ראינו שבשולחן ערוך לא הזכיר את הנותן ליעף כוח. אפשר להניח
שהברכה הזו לא נאמרה בימיו (ויש על כך כמה סימוכין). אולם מה היה
מקדים "כשירגיש עייפות, יברך...". וזו בדיוק הסוגיה בה אנו נדון.

ראינו מספר ברכות, מסדרת "ברכות השחר" המתחילות בה"א הידיעה
למה היידוע מיוחד רק למספר מצומצם של ברכות ומה עניינו. ואלו הן
הברכות: "הנותן לשכוי בינה", "הנותן ליעף כח", "המכין מצעדי גבר".
לאלה מצטרפת גם הברכה החותמת: "המעביר חבלי שינה מעיני".
המשותף לכל הברכות הללו הוא מצבו הפיזי של הדאם, שבכל ה
ברכות חלה בו מערכת של שינוי. העיניים נפקחות, הלבוש עולה על
הגוף, המנעלים על הרגלים וכדומה. ואילו בברכות המיידעות. אין שינוי
חיצוני נכר לעין הזולת. הבינה הנתנת לשכוי (בין אם זה תרנגול, כגרסת
השולחן ערוך והמסורת המקובלת בעם, ובין אם מדובה בשעון הביולוגי
הפנימי של כל אדם, כגרסתנו). היא אינה נכרת בחוץ. הכח הנתן לאדם
אינו מקרין החוצה כל שינוי. המתכנן את עבודתו ומכין מצעדיו והלכותיו
אינו משנה כלום בחיצוניותו. וגם מי שסרים מעליו חבלי שינה לא בדיוק
חייבים להבחין בשינוי פיזי בולט לעין כל.

למדנו איפוא, שיש טעם ביידוע של הברכות האלה, כדי לחנך את האדם,
שלא כל שינוי תכונה ניכר לעין זולתך. ישנה פנימיות, שרק האדם עצמו
חש בה (מלבד,, בוחן כליות ולב) ומעריך אותה.

ונודה לה' כי טוב, שזכנו בברכות נהדרות, של סדר יומי מאורגן, מסודר,
מתוזמן והמכין אותנו, גשמית ונפשית, לקראת יום עבודת ה', שלפנינו.
מוכנים להשכיל ולהצליח בכל אשר נעשה, כי מוכנים ממש אנו לכך.